

"EKOSOSYALİSTLERİN 'BELEM' BİLDİRGESİ" DÜNYAYA DUYURULDU...

2009 Ocak ayında Brezilya Belem'de gerçekleşecek Ekososyalist Forum için kaleme alınan ikinci manifesto'nun nihai metni "EKOSOSYALİSTLERİN 'BELEM' BİLDİRGESİ" adıyla yayınlandı. Bildirgenin taslağı 2007 yılında Paris'te yapılan Ekososyalist Konferans'ta seçilen komite (Ian ANGUS, Joel KOVEL, Michael LÖWY) tarafından Danielle FOLLETT'in de katkılarıyla hazırlanmış, dünya çapında katkıya açılmış, Ekoloji Kolektifi'nin çağrısı ile düzenlenen ikinci manifesto tartışma toplantılarının sonuçlarında ortaya çıkan eleştiri ve öneriler de nihai metnin hazırlanmasına katkı olarak sunulmuştu. Bildirge Ocak 2009'da Brezilya Belem'de gerçekleşecek Dünya Sosyal Forumu'nda dağıtılacak. (Desteklemek İçin) (Facebook TR)

BELEM EKOSOSYALİST BİLDİRGESİ

İnsanlığın seçimi

Bugün insanlık kati bir seçimle karşı karşıya: Ya ekososyalizm ya barbarlık.

Artık kapitalizmin, insanlığı ve doğayı bir parazit gibi sömüren bu sistemin barbarlığı konusunda daha fazla kanıt gerek yok. Kapitalizmi hareket halinde tutan tek güç, kâra geçme ve buna bağlı olarak, sürekli büyüme zorunluluğu. Kapitalizm büyük bir savurganlıkla gereksiz ürünler yaratıyor, çevrenin sınırlı kaynaklarını boşa harcıyor ve geriye sadece zehirler ve çevreyi kirlüten ürünler veriyor. Kapitalist sistemde tek başarı ölçüsü, günde, haftada, yılda ne kadar daha fazla satış yapıldığı. Daha fazla satış yapılsın diye, doğrudan insanlara ve doğaya zararı olan, etrafa hastalık yaymadan üretilmesi olanaksız olan, üretimleri esnasında soluduğumuz oksijeni üreten ormanları mahveden, ekosistemleri yok eden, suyumuzu, havamıza ve toprağımıza sanayi atıklarının kanalizasyonu muamelesi yapılmasına neden olan ürünler, büyük miktarlarda ortaya dökülüyor.

Kapitalizmin büyüme gereksinimi, bireysel girişimden, sistemin tümüne kadar, her aşamada karşımıza çıkıyor. Şirketlerin doymak bilmez açlığı tarafından kolaylaştırılan emperyalist yayılma doğaya, ucuz emek gücüne ve yeni pazarlara el atıyor. Kapitalizm doğuşundan beri ekolojik olarak yıkıcıydı ancak yaşadığımız zamanlarda, dünyaya yönelik bu tahripkarlık daha da hızlandı. Niceliksel değişim, artık yerini niteliksel dönüşüme bırakıyor ve dünyayı bir yıkılma noktasına, felaketin eşiğine getiriyor. Giderek daha fazla bilimsel araştırma, hava sıcaklığında küçük artışların, dönüşü olmayan ve zıvanadan çıkacak etkilere yol açabileceğine işaret ediyor – örneğin Grönland'daki buz katmanları hızla eriyebilir, okyanusun altındaki ve sürekli donmuş toprak tabakasında hapsolan metan serbest kalabilir ve felaket boyutlarına dönüşecek bir iklim değişikliği sürecini başlatabilir.

Kontrol edilmezse, küresel ısınma insan, hayvan ve bitki yaşamında mahvedici etkiler gösterecektir. Toplam tahıl üretimi korkunç oranlarda düşecek, büyük ölçekli kıtlıklar baş gösterecektir. Bazı bölgelerde yaşayan insanlar yükselen okyanus seviyelerinden, diğerleri kuraklıktan dolayı göç etmek zorunda kalacak, düzensiz, öngörülmesi imkânsız hava durumları normal hale gelecektir. Hava, su, toprak kısa zamanda zehirle dolacak, sıtma, kolera ve belki daha da ölümcül hastalıklar bütün toplumların en fakir ve en kırılgan insanlarını kasıp kavuracaktır.

Ekolojik krizin etkisi, hayatları emperyalizm tarafından tahrip edilen Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yaşayan insanlar tarafından özellikle ağır şekilde hissediliyor ve dünyanın her yerinde yerli halklar, özellikle savunmasız bir konumda. çevre tahribatı ve iklim değişikliği, zenginlerin fakirlere karşı bir saldırı eylemini oluşturuyor.

Doymak bilmez kârları arttırma gereksinimine bağlı olarak yaşadığımız ekolojik yıkım, kapitalizmin kazayla ortaya çıkıveren bir yan etkisi değil: Bu özellik sistemin DNA'sına kazınmış ve reformlarla giderilemez. Kâr yönelimli üretimin ufku dardır ve yatırım kararlarını kısa vadeli bir yaklaşımla verir, bu esnada çevrenin sağlığını ve dengesini uzun vadeli bir bakışla dikkate alması olanaksızdır. Sınırsız ekonomik büyüme, sınırlı ve kırılgan ekosistemlerle bir arada var olamaz; ama kapitalist ekonomik sistem büyüme sınırlarına karşı tahammülsüzdür; sürekli genişleme gereksinimi, “sürdürülebilir kalkınma” adına önüne koyulabilecek her çeşit sınırlamayı aşmanın yolunu bulacaktır. İşte bu yüzden, doğası gereği dengeli olamayan kapitalist sistem, bırakın kaotik ve parazitimsi büyümesine bağlı

olarak oluşan krizleri gidermeyi, kendi faaliyetlerini düzenlemekten bile acizdir, çünkü bunu yapması için, sürekli birikime sınırlama getirmesi gerekecektir ki, bu da “büyü ya da öl!” şiarına göre işleyen bir sistem için, kabul edilmesi olanaksız bir seçenektir.

Kapitalizm hâkim toplumsal düzen olmaya devam ederse, önümüzdeki en iyi seçenek dayanılmaz iklim koşulları, toplumsal krizlerin yoğunlaşması ve sınıf hâkimiyetinin en barbarca biçimlerinin yaygınlaşması olacaktır. Emperyalist güçler dünyanın giderek eriyen varlıklarının sürekli kontrolünü ele geçirmek için birbirleriyle ve Küresel Güney ile savaşırken, parlak bir gelecek bekleyemeyiz.

En kötü olasılıkla, insan yaşamı sona erebilir.

Değişim İçin Kapitalist Stratejiler

Atmosferdeki karbondioksitin pervasızca arttırılmaya devam etmesine bağlı olarak bizi bekleyen küresel ısınma felaketi de dahil olmak üzere, önümüzdeki ekolojik çöküşle başa çıkmak için önerilen stratejiler açısından sıkıntı çekilmediği ortadadır. Ancak, bu stratejilerin çoğunun ortak noktası, egemen küresel sistem olan kapitalizm tarafından ve onun yararına geliştirilmeleri.

Ekolojik krizin sorumlusu olan egemen küresel sistemin, bu kriz üstüne yürütülen tartışmanın kıstaslarını belirlemede şaşılacak bir yan yok; çünkü hem atmosferdeki karbondioksiti üreten araçlar, hem de bilgi üretimi araçları sermayenin elinde. Böylece, sistemin politikacıları, bürokratları, ekonomistleri ve profesörleri bitmek bilmeyen bir öneriler silsilesiyle, pazar mekanizmaları ve dünya ekonomisini yöneten birikim sistemini kesintiye uğramadan, dünyanın maruz kaldığı ekolojik hasarın nasıl tamir edilebileceği konusu üstüne varyasyonlar üretiyor.

Ancak insan iki efendiye birden hizmet edemez; ya doğanın bütünlüğü ya da kapitalizmin kâr hırsı. Bunlardan birini terk etmek gerekecektir ve tarih politika yapımcıların çoğunun hangi tarafı tercih ettiği konusunda fazla şüpheyi yer bırakmamakta. Bundan ötürü kurulu düzenin ekolojik yıkımı durdurabilme kapasitesinden radikal biçimde şüphe etmemiz için her çeşit neden mevcut.

Gerçekten de, kozmetik düzeltmelerin ötesinde, son 35 yılın reformları canavarca bir yetersizlikten ötesi olamamıştır. Orada burada, tekil iyileşmeler meydana geldiyse de, sistemin pervasızca genişleme ve üretiminin kaotik karakteri, bunların olumlu etkisini de silip, götürmüştür.

Bu başarısızlığı bir örneklerle gözler önüne serebiliriz: 1997 yılında Kyoto Protokolünün piyasaya çıkmasına rağmen, 21.yüzyılın ilk dört yılında, küresel karbon emisyonları 1990'ların ilk on yılında, her bir yıl başına düşen oranlardan neredeyse üç kat daha fazlaydı.

Kyoto iki farklı yöntemle iş görmekte: Emisyonlarda belli azaltımları tutturabilmek için emisyon ticareti yapmayı sağlayan ‘ üst sınır ve ticaret’ (cap and trade) sistemi ile sanayileşmiş uluslardaki salınımları dengelemek için Güney yarımkürede gerçekleştirilen Temiz Kalkınma Mekanizmaları (CDM) adlı projeler. Bu projelerin her biri, pazar mekanizmalarına dayanılarak geliştirilmiştir. Bunun anlamı her şeyden önce, atmosferdeki karbondioksitin küresel ısınmayı yaratan çıkar gruplarının kontrolü altındaki pazar mekanizmalarının kapsamına giren bir meta olmasıdır. çevreyi kirletenler, karbon emisyonlarını azaltmak zorunda değildir, para üstündeki kontrollerini kullanarak, karbon pazarını kendi amaçları doğrultusunda kullanmalarına izin verilmiş, böylece mahvedici sonuçları olan karbon temelli yakıtların izini sürme hakkını da kaybetmemişlerdir. Üstelik, işbirlikçi hükümetlerce verilebilecek emisyon kredilerinin de bir sınırı dahi yoktur.

Ulaşılan sonuçların doğrulanması ve değerlendirilmesi olanaksız olduğundan, Kyoto düzeni emisyonların kontrol altına alınmasını olanaksız hale getirmenin yanı sıra, her çeşit dolandırıcılık ve kural çiğneme girişimi için de zengin olanaklar sağlamaktadır. Wall Street Journal bile, Mart 2007’de, emisyon ticaretinin “bazı büyük şirketler için iyi bir para kaynağı olacağını, ama bu maskaralığın küresel ısınmaya karşı bir fayda sağlayabileceğine bir an bile inanmamak gerektiğini” yazmıştı.

2007 yılında Bali'deki iklim toplantılarında, ilerideki dönemde daha büyük istismarlara niyetlenenlere kapı iyice

açıldı. Bali’de, sorumluluk sahibi iklim bilimcilerin önerdiği, karbon azaltımına dair daha zorlayıcı hedeflere (2050 yılına kadar %90) değinilmedi bile; idari yetkiler Dünya Bankası’na bağlı süreçlere devredilerek, Küresel Güney’in halkları, sermayenin insafına terk edildi ve karbon kirliliği yaratmak daha da kolaylaştırıldı. İnsanlar olarak geleceğimizi sürdürmek, yarınımıza sahip çıkmak için, kaçınılmaz bir devrimci dönüşümden geçmek zorundayız. Burada artık, bütün kısmi mücadeleler, kapitalizmin varoluşuna karşı kapsamlı bir mücadelenin bir bileşeni haline gelmelidir. Bu daha kapsamlı mücadele sadece olumsuzlayarak, sadece anti-kapitalist bir duruşla yürütülemez. Bu mücadelenin, yeni bir toplumun habercisi olması, bu yeni toplumu kurması gerekir. Bu toplum, ekososyalist bir toplum olacaktır.

Ekososyalist alternatif

Ekososyalist hareket özelde küresel ısınmanın getirdiği yıkıcı gidişatı ve genelde de kapitalist eko yıkımı durdurmayı ve tersine çevirmeyi, kapitalist sisteme karşı radikal ve uygulanabilir bir alternatif oluşturmayı hedefler.

Ekososyalizm toplumsal gereksinimler ve ekolojik denge gibi finansal olmayan kriterler üzerine kurulmuş dönüşmüş bir ekonomik politikaya temellenir. Kapitalizmle çelişmeyen “piyasa ekolojisi” ve yeryüzünün doğal denge ve sınırlılıklarını ihmal eden “ üretimci sosyalizm”e karşı eleştirileri birleştirir. Sosyalizmin rotasını ve amacını ekolojik ve demokratik bir çerçevede yeniden tanımlar.

Bu amaçlar hem toplumun yatırım ve üretim hedeflerini kolektif olarak belirleyebilmesine olanak tanıyan demokratik planlamayı hem de üretim araçlarının kolektifleştirilmesini gerektirir. Yalnızca üretimin ve karar alma süreçlerinin kolektifleşmesi toplumsal ve doğal sistemimizin devamı ve dengesi için uzun dönemli perspektifler sunabilir.

Üretimciliğin reddi ve niceliksel olandan niteliksel olan ekonomik kriterlere geçiş; doğa, üretim ve ekonomik faaliyetlerin hedefleri üzerine yeniden düşünmeyi gerektirir. Ev idaresi, çocuk bakımı, çocuk ve yetişkin eğitimi ve sanat gibi üretken olan ve olmayan, yaratıcı temel insan aktiviteleri ekososyalist ekonominin temel değerleri olacaktır.

Temiz hava, su ve bereketli topraklar ve bunların yanı sıra doğal gıdaya ve yenilenebilir, kirliltmeyen enerji kaynaklarına dünya çapında erişim ekososyalizm tarafından savunulan en temel doğa ve insan haklarıdır.

“Despotik” olmaktan ziyade; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeylerde kolektif politika oluşturulması toplumun müşterek özgürlük ve sorumluluk uygulaması anlamına gelir. Bu karar alma özgürlüğü büyüme yönelimli kapitalist sistemin yabancılaştırıcı ekonomik “yasaları”ndan özgürleşmeyi sağlar.

İnsan hayatı ve ekolojik yaşamın sürdürülebilirliğini tehdit eden küresel ısınma ve diğer tehlikelerden kaçınmak için, sanayinin tüm sektörleri ve tarım baskı (kontrol) altına alınmalı, küçültülmeli ya da yeniden yapılandırılmalı ve diğer sektörler de tam istihdam yaratacak şekilde geliştirilmelidir. Bu çapta bir radikal dönüşüm üretim araçları üzerinde kolektif bir kontrol ile üretim ve değiş tokuş süreçlerinde demokratik bir planlama olmadan mümkün olamaz. Yatırım ve teknolojik gelişme süreçlerinde demokratik kararlar, toplumların ve doğanın uzun dönemli ortak menfaatleri için bankaların ve kapitalist girişimcilerin kontrolünün yerini almalıdır.

İnsan toplumunun en çok ezilen unsurları yoksullar ve yerli halklar, ekolojik sürdürülebilir geleneklerin yeniden canlandırılması ve kapitalist sistemin duymadığı seslerini duyurmak için, ekososyalist devrimde bütünüyle yer almalıdır. Küresel Güney’in halkları ve tüm dünyadaki yoksullar kapitalist yıkımın ilk kurbanları olduklarından, onların mücadeleleri ve talepleri ekolojik ve ekonomik olarak sürdürülebilir bir toplumun yaratılmasında bir düzlem tarif etmeye yardımcı olacaktır. Benzer biçimde, cinsiyet eşitliği ekososyalizmin ayrılmaz bir parçasıdır ve kadın hareketleri kapitalist yıkıma karşı en aktif ve sesli muhalefetlerdendir.

Böyle bir süreç, sosyal ve politik yapıların, nüfusun en geniş bölümünün ekososyalist bir programa olan aktif desteğine dayalı devrimci dönüşümü olmadan başlayamaz. Emegin-işçiler, çiftçiler, topraksızlar ve işsizler- sosyal adalet için mücadelesi çevre hakkı mücadelesinin ayrılmaz parçasıdır. Kapitalizm, toplumsal ve ekolojik olanı sömüren ve kirliten, doğanın ve emegin düşmanıdır.

Ekososyalizm aşağıdaki alanlarda radikal dönüşümler önerir:

1 - enerji sisteminde karbona dayalı yakıtlar ve biyoyakıtların toplumun kontrolündeki temiz enerji kaynakları ile yer değiştirmesi: rüzgar, jeotermal, dalga ve özellikle güneş enerjisi.

2 - taşımacılık sisteminde; özel araçların kullanımının sert bir biçimde düşürölüp yerine parasız ve etkin toplu taşımanın geçirilmesi

3 - atığa, eskimeye/demode olmaya, rekabete ve kirletmeye dayalı řu anki mevcut üretim, tüketim ve kurulum alışkanlıklarının yalnızca sürdüröllebilir ve geri dönüşömlü malların üretilmesi ve yeşil mimarinin geliştirilmesi ile değiştirilmesi

4 - gıda üretimi ve dağıtımının yerel gıda egemenliğini mümkün olduğunca koruyarak kirliliğe yol açan endüstriyel tarımın ortadan kaldırılarak sürdüröllebilir tarımsal ekosistemler ve toprağın verimliliğinin canlandırılması için etkin çalışma

Yeřil bir sosyalizmi teorize etmek ve bunun için mücadele etmek bugün somut ve acil reformlar için mücadele edilmemesi anlamına gelmez. ‘Temiz kapitalizm’ illüzyonuna kapılmadan, zaman kazanmaya ve egemenlere (hükümetler, şirketler, uluslararası kurumlar) temel ancak gerekli bazı değişiklikleri dayatmaya çalışmalıyız:

- sera gazlarının emisyonunda sert ve uygulanabilir azaltım
- temiz enerji kaynaklarının geliştirilmesi
- kapsamlı bir ücretsiz toplu taşıma sisteminin sağlanması
- karayolu taşımacılığının demiryoluna dönüştürölmesi
- kirliliğın bitirilmesine yönelik programların oluşturulması
- nükleer enerji ve savaş harcamalarının bertaraf edilmesi

Bu ve benzeri talepler 1999 Seattle’dan beri toplumsal ve çevre hareketlerinin kapitalist sistem karşıtı ortak bir mücadelede bütünleşmesini destekleyen Küresel Adalet hareketi ve Dünya Sosyal Forumları’nın gündemlerinin merkezindedir.

Çevrenin tahribatı konferans salonlarında ve anlaşma müzakereleriyle durdurulmayacak: yalnızca kitlesel eylemler bir değişim yaratabilir. Kent ve kır emekçileri, Küresel Güney ve tüm dünyadaki yerli halklar ekolojik ve toplumsal adaletsizliğe karşı yürütölle bu mücadelenin en ön saflarında sömüren ve kirleten çokuluslulara, zehirleyen ve haklardan mahrum eden işletmelere, yayılan genetiği değiştirilmiş tohumlara, bugünkü gıda krizini derinleştiren biyoyakıtlara karşı kavga vermekteler. Bizler bu toplumsal çevre hareketlerini ilerletmeli ve Kuzey ve Güney’deki antikapitalist ekolojik hareketler arasında birlik kurmalıyız.

(Bildirge 17 Aralık 2008 tarihinde Ekoloji Kolektifi tarafından Türkçeye çevirilmişti)

<http://www.ecosocialistnetwork.org/>

BARBARLIĞA KARŞI ‘‘TÜRKİYE EKOSOSYALİST FORUMU’’ ANKARA VE İSTANBUL'DA TOPLANIYOR (13.12.2008)

" "EKOSOSYALİST MANİFESTO ATÖLYELERİ ANKARA'DA BAŐLIYOR... (01.12.2008)

EKOLOJİ KOLEKTİFİ 2. EKOSOSYALİST MANİFESTOYU TARTIŐIYOR (11.07.2008)